

Sygn. akt V CZ 21/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. S.

przy uczestnictwie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w L. w likwidacji
i Skarbu Państwa - Starosty R.

o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 maja 2015 r.,

zażalenia wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Okręgowego w G.

z dnia 4 grudnia 2014 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając Sądowi
Okręgowemu w G. rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 4 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w G., po rozpoznaniu apelacji uczestnika Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w L. w likwidacji od postanowienia Sądu Rejonowego w R. z 4 czerwca 2014 r., uchylił to postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu stwierdził, że rozważania Sądu Rejonowego dotyczące przesłanek zasiedzenia nieruchomości przez wnioskodawczynię J. S. i jej zmarłą matkę, zarówno w aspekcie ustaleń faktycznych jak i prawnych, mają charakter fragmentaryczny. Uwagi Sądu Rejonowego koncentrowały się bowiem na części zabudowanej nieruchomości, ogródka i siedlisku, nie zaś na całej nieruchomości obejmującej również 40 arów o charakterze rolnym.

W zażaleniu od postanowienia Sądu Okręgowego z 4 grudnia 2014 r. wnioskodawczyni zarzuciła, że zapadło ono z naruszeniem przepisów prawa procesowego, w tym art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Zdaniem wnioskodawczyni Sąd Rejonowy rozpoznał istotę sprawy oraz przeprowadził kompleksowe postępowanie dowodowe odnoszące się do przesłanek zasiedzenia całej nieruchomości, a zebrany przezeń materiał dowodowy i ustalenia faktyczne są dostateczne do wydania orzeczenia merytorycznego w sprawie.

Wnioskodawczyni wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 2 i 4 k.p.c. uchylenie wyroku (w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - postanowienia co do istoty sprawy) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić w razie stwierdzenia nieważności postępowania przed tym sądem i zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością, nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji oraz gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.) ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono prawidłowo wydane w jednej z wymienionych wyżej sytuacji. Ten środek odwoławczy, przy całej swojej specyfice, pozostaje zażaleniem i nie służy ocenie prawidłowości

czynności procesowych sądu podjętych w celu wydania rozstrzygnięcia co do istoty sprawy ani także zaprezentowanego przez ten sąd poglądu na temat wykładni prawa materialnego mającego zastosowanie w sprawie. Sąd Najwyższy przy jego rozpoznawaniu nie bada tego, co w świetle zgłoszonego żądania i jego podstawy faktycznej stanowiło przedmiot postępowania, lecz jedynie ocenia, czy okoliczności powołane przez sąd odwoławczy jako przyczyny wydania orzeczenia kasatoryjnego są tymi, które w świetle art. 386 § 4 k.p.c. usprawiedliwiały jego wydanie, zamiast - co powinno być regułą - orzeczenia reformatoryjnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315; postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999 nr 1, poz. 22; z 15 lipca 1998 r. II CKN 838/97, nie publ.; z 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, nie publ.; wyroki Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36; z 21 października 2005 r., III CK 161/05, nie publ.; z 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2).

Przedmiotem niniejszego postępowania jest nieruchomości stanowiąca działkę ewidencyjną nr 69/2 o powierzchni 0,4628 ha, dla której Sąd Rejonowy w R. prowadzi księgę wieczystą nr [...]. Wnioskodawczyni domagała się stwierdzenia, że nabyła przez zasiedzenie własność całej tej nieruchomości i o takim przedmiocie żądania wypowiedział się Sąd Rejonowy w R. w postanowieniu z 4 czerwca 2014 r. Niewątpliwie Sąd ten orzekł o istocie sprawy. Niewątpliwie też nie da się temu Sądowi zarzucić, że wydał rozstrzygnięcie w sprawie bez przeprowadzenia w niej jakiegokolwiek postępowania dowodowego. O ile w ocenie Sądu Okręgowego istnieje konieczność uzupełnienia ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie, obojętne czy na podstawie materiału dowodowego już w niej zebranego, czy na podstawie materiału dowodowego, który zebrany zostanie w postępowaniu

apelacyjnym, to obowiązkiem tego Sądu jest dokonanie takich uzupełniających ustaleń oraz wydanie w sprawie orzeczenia merytorycznego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.